

Şakrak Sesten Güzel Sese Türkiyenin Bülbülleri Türkiye Cumhuriyetinin İl

– Sami Biber · 21 Kasım 2021

ŞAKRAK SES'TEN GÜZEL SESE TÜRKİYE'NİN BÜLBÜLLERİ--- TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN İLK
POP STARLARI VE TÜRKİYE'NİN BÜLBÜLÜ 2. BÖLÜM--

Evet... Geçen bölümde Türkiye'nin ilk en güzel sesli kadını olarak seçilen kişinin Hudadat Şakir olduğunu yazmıştım. Ancak Hudadat Şakir Hanım Klasik Batı Müziği tarzında okuduğu parçalarla birinci olmuştu ve herhalde ülkede bu duruma " Bu ülkenin kendi müziği yok mu? Bizim bir de Şark Müziğimiz yok mu?" Diye itirazlar gelmiş olmalı ki yine Cumhuriyet Gazetesi bir taraftan güzel ses yarışması ile ilgili hazırlıkları ve etkinlikleri sürdürürken bir taraftan da Şark Müziği dalında da bir yarışma başlattığını şöyle duyurur: "Garp musikisi üzerinden yaptığımız güzel ses müsabakasının gördüğü büyük rağbet ve uyandırdığı mühim alâka üzerine şark musikisi üzerinden yeni ve büyük bir müsabaka yapmaya karar verdik."

Yarışmanın adı " Türkiye Bülbülü" Yarışmasıdır.

Yarışma için müracaatlar 14 Aralık 1930 da başlar.

Yarışmada Birinciye Burla Biraderler'den 200 liralık radyo ve 150 lira; ikinciye 175 liralık Columbia gramofonu, üçüncüye ise 75 liralık Columbia gramofonu vardır. Ayrıca Pertev Müstahzaratı Fabrikası'ndan AEG Elektrik Levazımat şirketine kadar onlarca firma daha bülbüllere hediyeler vermeyi taahhüt etmişlerdir. Yani efendim artık bu gibi yarışmaların sponsorları da vardır.

Yarışmaya yoğun bir ilgi olur ve nihayet finaller 13 Şubat 1931 de yine Beyoğlu/Glorya Sinemasında yapılır. Sunucu yine Peyami Safa'dır.

Dokuz bülbül adayı kadın finale kalmıştır. Bunlar: Müşerref, Nedime, Hikmet Rıza, Safiye [Ayla], Mahmure [Handan], Saadet, Safnaz, Nefise ve Hatice'dir.

Yarışma jürisinde 19 üstad vardır ve birinci seçilecek kişinin her üstaddan 10 tam puan alması gerekmektedir. Yani 190 puan alan Türkiye'nin Bülbülü ilan edilecektir.

Peki bu dokuz kadından kim Türkiye'nin Bülbülü seçildi dersiniz?

İsmlere bakıldığında akla hemen Safiye Ayla geliyor değil mi? Ama değil.

Jüri sonucu şöyle açıkladı: "Gül mevsimi olmadığı için bülbül seçilemedi"

Yani hiç bir kadın birinciliğe layık görülmedi.

Aldıkları puanlar ise şöyleydi: Hikmet Rıza hanım 174, Safiye hanım 170, Hatice hanım 169, Nedime hanım 145, Nefise hanım 143, Mahmure [Handan] hanım 139, Safınaz hanım 138, Saadet hanım 134 ve Müşerref hanım 123."

Jüri neden bir birinci seçmediğini de şöyle duyurmuştu:

"Yarışmayı en başından sonuna kadar dikkat ve itina ile izledik. İyi bir eğitim sonucu şimdiki performanslarının katbekat üstüne çıkabilecek kadar iyi birkaç kişi seçilebilmişse de 'sanatsal heyecanımıza etki edebilen' bir sese rastlanmamıştır. Türkiye Bülbülü gibi çok kıymetli ve çok yüksek bir sıfatı bu yıl için vermeyi uygun görmedik."

Sonuç böyle olmakla birlikte Hikmet Rıza Hanım birinciye verilecek ödülleri Safiye Ayla da ikinciye verilecek ödülleri almıştı.

Böylece ilk Türk Müziği Pop Starı seçilen Hikmet Rıza Hanım daha sonra bir başka ödüle daha kavuştu: İstanbul'a her geldiğinde mutlaka Hikmet Rıza Hanım'ı dinleyen Mustafa Kemal Atatürk ona soyadı kanunu ile "Sesgör" soyadını verdi.

Bu arada Hikmet Rıza Hanımın Fikriye Şakrakes'ten sonra sahneye çıkan ikinci Müslüman Türk kadını olduğunu da belirtelim.

1932 yılı Temmuz ayında gazetelerde şöyle bir ilan vardı: "Kadıköy'ünde Mısırlıoğlu Bahçesinde. Ağustos'un 4'üncü perşembe günü akşamı memleketimizin en meşhur üstad ve bestekârlarından müteşekkil bir hakem heyeti huzurunda Türkiye GÜZEL SES müsabakası icra ve Türkiye SES KRALIÇESİ intihap edilecektir [seçilecektir]. Kayıt muamelesi 1 Ağustos pazartesi akşamına kadar icra edilecektir. Güzel sesli hanımlarımızın kaydolanmak için bahçe müdüriyetine müracaatları tavsiye olunur. Kraliçe unvanını kazanacak birinci hanıma 200 lira mükâfat ve altın madalya, ikinciye 50 lira mükâfat verilecektir.

Bu yarışmaya da ilgi büyük oldu. Lakin yarışma sonucunun ilanı çok cılızdı. Zira aynı günlerde Ülkemiz Keriman Halis'in Dünya güzeli seçilmesine odaklanmıştı ve tüm basın neredeyse sadece 31 Temmuz'da dünya güzeli olan Keriman Halis'i yazmaktaydı.

Peki Türkiye Ses Kraliçesi kim seçilmişti dersiniz?

Bir ipucu vereyim: Bu kadın şarkıcı aynen Hafız Burhan gibi Üsküdar'dan gazeli patlattığında onu Sarayburnu'ndan dinlemek mümkündür. Öylesine bir sese sahipti.

İşte o sesin sahibi o sıralarda henüz 16-17 yaşlarında olan Hamiyet Hanım'dı (Hamiyet Yüceses) Yani Türkiye'nin Bülbülü Hamiyet Yüceses'ti ve bana göre onun üzerine bir başka bülbül gelmemiştir henüz.

Peki kadın bülbül vardı da erkek bülbül yok muydu?

İşin doğrusu erkek bülbül için bir yarışma yapılmadı ama Türkiye'nin bir erkek bülbülü de vardı. O bülbüle bu lakabı ise Mustafa Kemal Atatürk vermişti.

Evet... Mustafa Kemal 1916 Yılı Mart ayında önce 16. Kolordu sonra 2. Ordu komutanı olarak görev yaptığı Diyarbakır'da bir gün Sem'an Köşkünde (Şimdiki Gazi Köşkü) istirahette iken Ulucami'de müezzinlik yapan ve Rufai tekkesi mesubu olup aynı zamanda erbane (eski bir vurmali çalgı) ve cümbüş de çalan Mahmut Celeleddin adlı bir genç ve arkadaşları da hemen köşkün aşağısındaki dutlukta türküler okumaktadır.

Mustafa Kemal pek beğenir bu türkülerini ve söyleyeninin yanına getirilmesini emreder.

Mustafa Kemal sesini çok beğendiği gence bir kaç türkü de huzurunda okumasını rica eder ve Mahmut Celeleddin okudukça mest olur adeta.

Ona övgüler yağdıran Mustafa Kemal daha sonra 'Bak Celal, memleketimiz bir gün huzura kavuşacak ve sen bu güzel sesinle bu güzel eserleri İstanbul'da plaklara okuyacaksın. O zaman o plakların üzerine 'Şark Bülbülü Celal' yazdır. Sen gerçek bir bülbülsün, konuşan bülbül.' Der.

Kurtuluş Savaşından sonra Mahmut Celeleddin 1931 de İstanbul'a gelir. Burada sekiz plak birden doldurur ve plakların üzerine " ŞARK BÜLBÜLÜ" diye yazdırır.

Aynı günlerde iki Diyarbakır Milletvekili vasıtasıyla bir kez daha Mustafa Kemal'in huzuruna çıkar. Mustafa Kemal on dört sene önce tanıdığı genci görünce tekrar tanıdığı gibi "Sen Diyarbakır'da bana şu gazeli okumuştun değil mi?" Der ve Mahmut Celeleddin'in ilk tanıştıklarında okuduğu bir gazeli okumaya başlar.

Evet... Türkiye'de daha sonraları Nuri Sesigüzel- İbrahim Tatlıses ve sair sesli sanatçılar gelmiş geçmiştir ama Türkiye'nin erkek Şark Bülbülü bugün bazılarımızın bildiği ama maalesef unutulmaya yüz tutmuş olan Celal Güzelses'tir. Yani Mustafa Kemal'in Şark bülbülü ilan ettiği ve Soyadı kanunundan sonra Güzelses soyadını alan Mahmut Celeleddin.

Yazı dizimizi Celal Güzelses'ten benim çok sevdiğim bir türkü ile noktalayalım mı?

O zaman videoyu tıklayabilirsiniz.